

ΘΕΑΤΡΟ - ΚΡΙΤΙΚΗ

«...από έρωτα» του Θοδωρή Αθερίδη από το Θέατρο Διόνυσος

ΣΥΝΗΘΩΣ τα σημειώματα αυτής της στήλης αφιερώνονται σε παραστάσεις με χρονολογική σειρά. Το σημερινό θ' αποτελέσει εξαίρεση. Μόλις έχω δει την παραγωγή του Θεάτρου Διόνυσος και θα ήθελα η αναφορά σ' αυτήν να σπάσει μια σειρά από μουντές αντιδράσεις σε μουντές παραγωγές του φετινού θεατρικού χειμώνα. Πικρή είναι η απογοήτευση όταν αναμένεις να δεις κάτι καλό και δεν το βλέπεις. Μεγάλη η χαρά όταν συμβαίνει το αντίθετο. Εξηγούμαι -οι περιορισμένες προσδοκίες δεν είχαν να κάνουν με τους συντελεστές της κυπριακής παραγωγής, αλλά με την προηγούμενη συνάντηση με το κείμενο του Θοδωρή Αθερίδη στο πλαίσιο κάποιου παλαιότερου «Μήνα Ελληνικού Θεάτρου».

Συνέβηκε κάτι πολύ παράξενο. Εκείνη η αθηναϊκή παραγωγή είχε ως πρωταγωνιστή τον ίδιο το συγγραφέα του έργου Θοδωρή Αθερίδη. Δε θα 'ταν φυσικό το κείμενο να είχε δείξει όλες τις ενδόμυχες του πτυχές και τις κρυφές του χάρες, όταν εκείνος που έφτιαξε τον ήρωά του από την ύλη του λόγου, είχε την ευκαιρία να του δώσει και την όψη, τη φωνή, την κίνησή του; Κι όμως... Ίσως άλλη είναι η συγγραφική ταυτότητα του Αθερίδη, κι άλλη η υποκριτική. Ίσως μαθημένος σε υποκριτικά σκέρτσας, σε χιουμοριστική επαφή με το κοινό (όπως στο «Όλος ο Σαίξπηρ σε μια ώρα»). Ο Αθερίδης κλείστηκε, «κατέβασε ρολά» στο ρόλο του Αντώνη Γκαλιμάνη, περιορίζοντας τα εκφραστικά του μέσα, σαν να φοβόταν τον εαυτό του, την αλλιώςική του υποκριτική προσωπικότητα. Η Σμαράγδα Καρύδη ήταν υπερβολικά υπαρκτή στο ρόλο της Άννας, βαριά στην όψη και στην κίνηση. Και η «Ρωσίδα» του παράξενου τριγώνου ήταν... ψεύτικη. Λίγοι θα είναι, πιστεύω, οι κοινόι θεατές της παλαιότερης και της φετινής παράστασης του «...από έρωτα». Χρειάστηκε να κάνουν τη σύγκριση για να εκφράσω την έκπληξή μου. Είναι στην παράσταση του Γιώργου Μουαϊμη που το κείμενο άνοιξε «φύλλο φύλλο», είναι σ' αυτήν που η θλίψη και η ποίηση αναδόθηκαν στην καθαρή επιφάνεια του λόγου (βοήθησε πολύ και μουσική του Μιχάλη Χρυσάνθου και οι φωτισμοί του Γιώργου Λάζογλου), σ' αυτήν οι αδυναμίες του έργου δεν ανα-

μείχθηκαν με τα χαρίσματά του για να βγει ένας μέσος όρος, αλλά αντιμετωπίστηκαν επαγγελματικά και αποτελεσματικά.

Όλα συμβαίνουν... από έρωτα στο έργο του Αθερίδη. Από έρωτα ο πυροσβέστης σε διαθεσιμότητα Αντώνης Γκαλιμάνης ανακαλεί τη νεκρή αγαπημένη του Άννα, από έρωτα η Άννα «έρχεται», από έρωτα δε φεύγει, από έρωτα εκείνος δίνει σ' εκείνη ένα κομμάτι του εαυτού του, ένα νεφρό, συμβολικά πεθαίνοντας μαζί της.

Το μελό και η μαύρη κατάθλιψη παραμονεύουν σαν Σκύλλα και Χάρυβδη, η παράσταση περνάει μεταξύ τους αλώβητη. Το κλειδί; Η υπαρξιακή ελαφρότητα. Έτσι παίζει την Άννα η Ελίζα Πατσαλίδου. Είναι ανάλαφρη, με το θάνατο έχει χάσει το βάρος της ύλης. Έχει χάσει επίσης τη βαρετή υποχρέωση να δικαιολογεί τις πράξεις της. Οι αναμνήσεις και οι φαντασιώσεις δεν έχουν υποχρεώσεις. Η Ελίζα Πατσαλίδου έκανε πολύ καλή εντύπωση στην «Ολεάννα» του Μάμμετ στο Θέατρο Ένα. Ταλαιπωρήθηκε λίγο στις άλλες παραγωγές. Στο «...από έρωτα» είναι πολύ καλή. Έχει απίστευτη ελευθερία στην κίνηση, η έκφρασή της είναι έντονη και γαλήνια ταυτόχρονα. Ο Χριστόδουλος Μαντάς από την πρώτη στιγμή της σκηνικής τους συνύπαρξης αποτελεί αντίθεση στη συμπρωταγωνιστριά του. Ο ήρωάς του βρίσκεται σε κατάσταση οδυνήρης έκστασης, αλλά και ο ίδιος ο ηθοποιός, το πρόσωπό του, το κορμί

του, είναι σφιγμένα από την εσωτερική συγκέντρωσή, και τη συναισθηματική ένταση. Μερικές φορές εγκλωβισμένος στους μορφασμούς του, μερικές φορές υπερβολικός στην έκφραση, ο ηθοποιός ξαφνικά αρχίζει και οδηγεί τους θεατές, επιβάλλεται, πείθει για το μέγεθος της απώλειας του ήρωά του (όπως στο χορό με την Άννα στα χέρια του) και για το δικαίωμά του στη θλίψη (όπως στην τελευταία σκηνή). Και η Ίνα Τσιαλή, η Νατάσσα. Ο σκηνοθέτης ευτύχησε μαζί της. Δεν υπάρχει τίποτε πιο εκνευριστικό από την ψεύτικη ξένη προφορά, και μάλιστα σε ρόλο που κυμαίνεται από το κωμικό σε δραματικό. Οσπη θέση της Ίνας Τσιαλή ήταν μια «ψεύτικη» Ρωσίδα, οι προσπάθειες θα σπαταλούνταν στη «ρώσικη» προφορά. Αλλά η γηνησιότητα δεν είναι το μοναδικό προσόν της ηθοποιού. Αναλύει και συνθέτει την ηρωίδα της μπροστά μας. Η κακούργα και πανούργα Νατάσσα, η «κολοπετσωμένη», αγαπά και λυπάται. Ο συνδυασμός του κωμικού στοιχείου (τα σπασμένα ελληνικά, το ξένο ως πάντα αδέιδο) με την τρομαχτική ψυχρότητα των πράξεων και τη συναισθηματική αυτοδικαιολόγηση – τόσα πολλά έχει να διεκπεραιώσει στη σκηνή η Ίνα Τσιαλή και το πετυχαίνει. Ο συνδυασμός του γκρίζου της καθημερινότητας με το κόκκινο του έρωτα, της φαντασίωσης, του αίματος είναι η χρωματική πρόταση της Μαρίζας Παρτζίλη.

*Σκηνοθεσία: Γιώργος Μουαϊμη
Σκηνικά/κοστούμια: Μαρίζα Παρτζίλη
Μουσική σύνθεση/ενορχήστρωση: Μιχάλης Χρυσάνθου
Φωτισμοί: Γιώργος Λάζογλου
Βοηθός σκηνοθέτης: Χρήστος Γιάνγκου
Παίζουν: Χριστόδουλος Μαρτάς, Ελίζα Πατσαλίδου, Ίνα Τσιαλή.*